EITEM

CYFARFOD	PWYLLGOR IAITH Y CYNGOR
DYDDIAD	16 Ebrill 2013
TEITL	Adroddiad ar gynnydd disgyblion y Canolfannau Iaith
PWRPAS	Cyflwyno gwybodaeth
ARGYMHELLIAD	Derbyn yr adroddiad
AWDUR	Dewi R Jones, Pennaeth Addysg
AELOD CABINET	Cynghorydd Sian Gwenllian

CEFNDIR

Nôd y Canolfannau Iaith yw darparu cwrs dwys yn y Gymraeg i fewnfudwyr er mwyn eu galluogi i ymdoddi i'r gymdeithas ddwyieithog a chyfranogi'n llawn o brofiadau addysg ddwyieithog. Mae'r ddarpariaeth hon yn greiddiol i gynorthwyo ysgolion cynradd ac uwchradd i weithredu'r Polisi Iaith.

Mae cyswllt da yn bodoli rhwng yr ysgolion a'r canolfannau, a'u llwyddiant i'w weld yn amlwg pan ddychwela'r disgyblion i'w hysgolion a'u cymunedau gyda sylfaen gadarn yn y Gymraeg wedi tymor o ddysgu dwys, (hanner tymor yn Y Ganolfan Uwchradd).

Erbyn hyn mae pedair canolfan gynradd ac un ganolfan uwchradd, sy'n gwbl unigryw yng Nghymru. Lleolir y canolfannau cynradd yng Nghaernarfon, Dolgellau, Llangybi a Phenrhyndeudraeth, a'r ganolfan uwchradd ym Mhorthmadog.

Caiff y sefyllfa o ran nifer y disgyblion a'r ddarpariaeth ei monitro yn rheolaidd, gydag Ymgynghorydd y Gymraeg (Swyddog y Gymraeg mewn Addysg o Ebrill 2013) yn ymweld ac yn cynnal trafodaethau a chyfarfodydd ffurfiol rheolaidd.

Rhwng 2005 a Hydref 2012 mae cyfanswm o **1056** o ddisgyblion cynradd a **358** o ddisgyblion uwchradd wedi elwa o gael mynychu'r canolfannau iaith.

Er mwyn sicrhau dilyniant priodol yn yr ysgolion bydd athrawon y canolfannau yn cynnig ôl-ofal i bob disgybl wedi iddynt ddychwelyd i'w hysgolion, yn ogystal â rhoi arweiniad i athrawon ynglŷn â'r dilyniant priodol ar gyfer y disgyblion.

Yn ystod tymor yr Hydref 2009, datblygwyd ymhellach y strategaeth ôl–ofal oedd yn bodoli yn y Canolfannau Cynradd, a chyflwynwyd hwn i benaethiaid yr ysgolion cynradd ac mae bellach ar waith ers tymor y Gwanwyn 2010.

Penodwyd ail athrawes (swydd barhaol) i'r Ganolfan Iaith Uwchradd ym Medi 2012 gan ddatblygu ymhellach weithrediad y rhaglenni ôl-ofal i'r disgyblion gan gynnig arweiniad i'r ysgolion uwchradd yn ôl yr angen. Mae'r elfen hon yn greiddiol i lwyddiant y gwaith.

CANOLFANNAU IAITH CYNRADD

Nodir isod wybodaeth ynglŷn â chanran y disgyblion sy'n dilyn y Gymraeg fel Iaith 1af ar ôl iddynt drosglwyddo i'r uwchradd (2010 - 2012), sydd yn galonogol iawn.

Canolfan Iaith Cefn Coch

Blwyddyn	Cyfanswm	Iaith 1af	Ail iaith	Canran yn dilyn iaith 1af
'12	24	22	2	91%
'11	25	25	0	100%
'10	26	19	7	73%

Canolfan Iaith Llangybi

Blwyddyn	Cyfanswm	Iaith 1af	Ail iaith	Canran yn dilyn iaith 1af
'12	13	12	1	92%
'11	8	8	0	100%
'10	19	18	1	94%

Canolfan Iaith Dolgellau

Blwyddyn	Cyfanswm	Iaith 1af	Ail iaith	Canran yn dilyn iaith 1af
'12	5	4	1	80%
'11	2	1	1	50%
'10	9	4	5	44%

Canolfan Iaith Maesincla

(Heb gynnwys data Ysgol Friars, sef y plant nad ydynt yn mynd i Ysgol Friars)

Blwyddyn	Cyfanswm	Iaith 1af	Ail iaith	Canran yn dilyn iaith 1af
'12	4	4	0	100%
'11	6	6	0	100%
'10	6	6	0	100%

Canolfan Iaith Maesincla

(Yn cynnwys data Ysgol Friars, sef y plant sydd yn mynd i Ysgol Friars)

Blwyddyn	Cyfanswm	Iaith 1af	Ail iaith	Canran yn dilyn iaith 1af
'12	13	6	7	46%
'11	18	6	12	33%
'10	30	6	24	20%

CANOLFAN IAITH UWCHRADD

Nodir isod wybodaeth ynglyn â chanlyniadau cyn ddisgyblion y Ganolfan Iaith Uwchradd sydd wedi sefyll arholiadau (cronfa ddata ers 2007):

- Cymraeg Iaith Gyntaf (TGAU)
- Cymraeg Ail Iaith (TGAU)
- Cymraeg Iaith Gyntaf (Lefel Mynediad)
- Cymraeg Ail Iaith (Lefel Mynediad)

Cymraeg Iaith Gyntaf (TGAU)
Nifer - 20

A*	A	B	C	D	E	F
0	0	1	6	6	5	2

Cymraeg Ail Iaith (TGAU)
Nifer - 56

A*	A	B	C	D	E	F
12	12	7	10	11	3	1

Cymraeg Iaith Gyntaf (Lefel Mynediad)
Nifer - 4

Gradd 1	Gradd 2
1	3

Cymraeg Ail Iaith (Lefel Mynediad)
Nifer – 1

Gradd 3
1

Mae cynnydd disgyblion sydd wedi mynychu'r ganolfan iaith yn galonogol iawn, a braf yw nodi bod nifer o ddisgyblion wedi croesi'r bont, ac yn dilyn rhaglen astudio Cymraeg iaith gyntaf.

Mae'r ddarpariaeth a gynigir yn effeithiol ac o ansawdd uchel iawn. Y llwyddiant mwyaf arwyddocaol yw'r ffaith bod disgyblion yn dychwelyd i'w hysgolion gyda'r gallu i gyfathrebu'n effeithiol yn eu hail-iaith, yn ymroi i'w rhaglenni addysgol ac yn integreiddio i gymuned yr ysgol yn llwyddiannus. Mae'n werth nodi bod cynnydd rhai unigolion o ddisgyblion yn rhagorol.

Cydnabyddir a gwerthfawrogir y ddarpariaeth ardderchog a gynigir gan y Canolfannau Iaith Cynradd ac Uwchradd.

Yn arolygiad diweddar Yr Awdurdod, fe nododd Estyn bod y gwaith ar hybu'r Gymraeg yn arwain y sector, a bod cyfraniad y Canolfannau Iaith yn rhan greiddiol o'r llwyddiant hwn.

ARGYMHELLIAD
Gofynnir i'r Pwyllgor Iaith dderbyn y wybodaeth.